

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет
Кафедра історичного краєзнавства

Затверджено
На засіданні
кафедри історичного краєзнавства
Історичного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
Протокол №1 від 30 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри (Голубко О.Є.)

Силабус навчальної дисципліни
“Охорона та реституція культурних пам’яток”
що викладається в межах ОПШ
“Історія та археологія”
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 032 – історія та археологія

Львів 2024 р.

Назва курсу	Охорона та реституція культурних пам'яток
Адреса викладання курсу	Львівський Національний університет імені Івана Франка м. Львів, вул. Університетська 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра історичного краєзнавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	032 – історія та археологія
Викладачі курсу	доц. Мрака І.Б.
Контактна інформація викладачів	ihor.mraka@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення семінарських занять і за попередньою домовленістю
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс складається з двох змістовних модулів (16 лекцій). Перший змістовний модуль включає теоретичний та фактографічний матеріал про історію зародження і розвитку пам'яткоохоронної діяльності на українських землях впродовж ХІХ–поч. ХХІ ст. Другий змістовний модуль – висвітлено спроби реституції культурних цінностей впродовж Української революції (1917–1921 рр.), в період існування СРСР та в незалежній Україні. Висвітлено втрати українських культурних цінностей впродовж світових війн. Охарактеризовано основні напрями державної політики України щодо розшуку та повернення українських культурних цінностей на сучасному етапі. Також розглянуто міжнародно-правові аспекти повернення та реституції культурних цінностей.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Охорона та реституція культурних пам'яток» є нормативною навчальною дисципліною для студентів історичного факультету, викладається у четвертому семестрі обсягом 3 кредити.
Мета та цілі курсу	Мета вивчення нормативної дисципліни «Охорона та реституція культурних пам'яток» – сформуванню у студентів знання про історію і зміст пам'яткоохоронної діяльності на українських землях впродовж ХХ – ХХІ ст.; окреслити поняття «реституція культурних пам'яток», визначити основні підходи щодо реституції культурних пам'яток, що сформувався впродовж ХХ ст.; охарактеризувати світові тенденції міжнародної співпраці з повернення культурних цінностей, а також питання їх реституції у випадку втрат внаслідок війни і збройних конфліктів. Цілі курсу: Учасники курсу повинні навчитися критично опрацьовувати рекомендовані джерела та літературу, аналізувати фактологічний матеріал, виявити вміння робити його порівняння та аналіз, показати розуміння загальних тенденцій розвитку пам'яткоохоронної діяльності на українських землях в ХІХ–ХХІ ст., виникнення, розвитку і удосконалення досвіду реституції/повернення культурних пам'яток.

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>(Пакт Реріха) від 15.04.1935 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: http://rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cginreg=995_191</p> <p>Акуленко В. Охорона пам'яток культури в Україна (1917–1990). Київ: Вища школа, 1991. 274 с.</p> <p>Бандрівський М. Пам'яткоохоронна діяльність Митрополита Шептицького. Записки ЛНБ ім. В.Стефаніка. Львів, 2000. Вип. 18. С. 21–35.</p> <p>Гаврилюк С. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини та Підляшшя (XIX–початок XX ст.). Луцьк: РВВ «Вежа», 2008. 536 с.</p> <p>Голубко В., Качараба С., Середяк А. Історичне краєзнавство. Навчальний посібник. Частина 1. Львів, 2006. 178 с.</p> <p>Заремба С. Нариси з історії українського пам'яткознавства. Київ, 2002.</p> <p>Заремба С. Українське пам'яткознавство: історія, теорія, сучасність. Київ: Логос, 1995. 448 с.</p> <p>Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження та збереження. Київ, 1998. 399 с.</p> <p>Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень. Голубко В. та ін. Львів, 2011. 304 с.</p> <p>Кот С. Повернення і реституція культурних цінностей у політичному та культурному житті України (XX – поч. XXI ст.). Київ, 2020. 1020 с.</p> <p>Кот С. Реліквії українського козацтва в контексті українсько-російських відносин щодо обміну та повернення культурних цінностей (20-ті–30-ті роки XX ст.). Український історичний журнал. 2009. № 1. С. 129–143.</p> <p>Національний реєстр втрачених та переміщених архівних фондів. Архівні фонди України, втрачені в період Другої світової війни. Кн. 1. Київ, 2007. 1033 с. Режим доступу: http://www.viche.info/jornal/1389/</p> <p>Саламаха І. Охорона пам'яток історії та культури Східної Галичини у другій половині XIX ст.–на початку XX ст.: організаційні засади, законодавство, фінансування. Львів, 2021.</p> <p>Цепенда І. Проблема повернення культурних цінностей у радянсько-польських відносинах другої половини 40-х років XX ст. [Електронний ресурс].</p>
<p>Тривалість курсу</p>	<p>90 год</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>32 годин аудиторних занять – лекцій, 58 годин самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення курсу його учасник буде</p> <p><u>Знати:</u> перебіг основних історичних подій, його діячів, основні етапи духовного і культурного життя українського суспільства, втрати культурних цінностей внаслідок війн, евакуації, переміщення тощо; напрями державної політики, міжнародний досвід повернення/реституції культурних цінностей.</p> <p><u>Вміти:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Визначати хронологічну послідовність історичних подій; хронологічно співвідносити процеси, які відбувалися на землях України із загальноєвропейськими тенденціями історичного руху. ▪ Визначати суспільну значущість історичних подій, тенденції розвитку українського суспільства, які домінували на різних історичних етапах, та причинно-наслідкові зв'язки. ▪ Шукати історичну інформацію та користуватися різними джерелами інформації (науковими монографіями, науково-

	<p>популярними працями, енциклопедіями, періодичними виданнями, інтернет-ресурсами та ін.).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Описувати та аналізувати пам'яткоохоронну діяльність на українських землях в минулому (Російська/Австро-Угорська імперії, СРСР) ▪ Характеризувати пам'яткоохоронну діяльність, основні труднощі та здобутки в незалежній Україні ▪ Проводити культурно-освітні заходи та організовувати роботу з популяризації музейних цінностей, об'єктів історико-культурної спадщини ▪ Аналізувати вітчизняне законодавство, визначати його відповідність нормам міжнародного права, розуміти основні засади і принципи реституції/повернення культурних пам'яток. ▪ Визначати основні принципи пошуку, виявлення та повернення культурних пам'яток на сучасному етапі країнами ЄС та СНД. ▪ Критично оцінювати історичну інформацію та інтерпретувати її з урахуванням множинності підходів; формувати власну точку зору та представляти її в усній та писемній формі. 			
Ключові слова	Україна, історія, державне будівництво, українська нація,			
Формат курсу	Очний, он-лайн			
Теми	Форма заняття	Література, ресурси	Завдання, години	Термін виконання
1. Вступ. Основні поняття та терміни: «пам'ятки культури», «охорона пам'яток», «культурні цінності», «незаконно вивезені культурні цінності», «реституція культурних цінностей»	лекція	<p>Кот С. Терміни «пам'ятка» і «пам'ятник» у пам'яткознавстві. Праці Центру пам'яткознавства. Вип. 1. Київ. 1992. С. 30–39.</p> <p>Пивовар І. До проблеми визначення поняття «культурні цінності»: (філософський аспект). Філософські, методологічні та психологічні проблеми права: матеріали II Всеукраїнської науково-теоретичної конференції. Київ, 2009. С. 61–63.</p> <p>Піскова Е., Федорова Л. Сучасна класифікація пам'яток історії. Пам'ятки історії та культури України: Каталог-довідник. Зошит 1. Пам'ятки історії та культури України: Дослідження та збереження. Київ. 2005. С. 149–171.</p> <p>Положення про Державний реєстр національного культурного надбання. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://lib.if.ua/spec/p.regis.html.</p> <p>Франк Монік: «Культурні цінності не можна вважати воєнними трофеями». Дзеркало тижня. 2004. 29 травня.</p> <p>Прибега Л. До питання термінологічних визначень у пам'яткоохоронній методиці. Праці Центру пам'ятко-знавства. 2003. Вип. 5. С. 18–32.</p> <p>Брайченко М. Час і пам'ятки: До проблеми поняття «Пам'ятки історії та культури». Пам'ятки України. 1986. № 2. С. 36–39.</p>	6 (2/4)	
2. Зародження	Лекція	Гаврилюк С. Питання охорони історичних	6(2/4)	

та розвиток пам'яткоохоронної діяльності в Наддніпрянській Україні (II пол. XIX–поч. XX ст.)		пам'яток у діяльності державних установ і громадських організацій в Російській імперії (друга половина XIX–початок XX ст.). Студії з архівної справи та документознавства. Київ. 2002. Т. 8. С. 147–153 Основи пам'яткознавства / Під заг. ред. Гриффена Л., Титової О. Київ: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПК, 2012. 380 с. Винницький А. Микола Теодотович Біляшівський. Його життя та музейна робота. Записки Історично-філологічного відділу ВУАН. Київ, 1926. Кн. IX. С. 11–23. Колесник М. Історичне товариство Нестора-літописця: основні етапи й напрями діяльності (1872–1931 рр.). Український історичний журнал. 1989. № 9. С. 50–56. Щербань Т. До історії діяльності Українського наукового товариства (1907–1921). Архіви України. 1991. № 5. С. 34–38.		
3. Пам'яткоохоронна діяльність у Східній Галичині: виникнення та діяльність перших органів	Лекція	Саламаха І. Охорона пам'яток історії та культури Східної Галичини у другій половині XIX ст.–на початку XX ст.: організаційні засади, законодавство, фінансування. Львів, 2021. 181 с. Скрипник Г. До проблеми формування етнографічного колекційного фонду України. Музеї України XIX–початку XX століть: 36 наукових праць. Київ, 2005. С. 29–45.	5(2/3)	
4. Розвиток музейництва у II пол. XIX – поч. XX століття	Лекція	Біляшівський. Його життя та музейна робота. Записки Історично-філологічного відділу ВУАН. Київ, 1926. Кн. IX. С. 11–23. Наріжний С. Історичне товариство Нестора Літописця в Києві. Український історик. 1975. № 1–2. С. 29–44; № 3–4. С. 43–60; 1976. № 1–4. С. 57–70. Бандрівський М. Пам'яткоохоронна діяльність Митрополита Шептицького. Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. Львів, 2000. Вип. 18. С. 21–35. Гаврилук С. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини та Підляшся (XIX–початок XX ст.). Луцьк: РВВ «Вежа», 2008. 536 с. Забитівська А. Роль Кураторії Національного музею у Львові (1908–1939) у становленні й розвитку установи: погляд на історію та основні засади діяльності / Збереження й дослідження історико-культурної спадщини в музейних зібраннях: історичні, мистецтвознавчі та музеологічні аспекти діяльності: доповіді та повідомлення Міжнародної наук. конф., Львів, 25–27 вересня	5(2/3)	

		2013 р. / Національний Музей у Львові ім. А.Шептицького. Львів, 2013. С. 230–245.		
5. Охорона пам'яток культури в добу Української революції (1917-1921)	Лекція	Біляшевський М. Наші національні скарби. Київ: Вид. «Шлях», 1918. 15 с. Ковалевська О. Діяльність Миколи Біляшівського в роки Першої світової війни. Український історичний журнал. 2008. № 2. С. 119–128. Нестуля О. Охорона пам'яток України за доби Центральної Ради. Український історичний журнал. 1993. № 10. С. 104–117. Нестуля О. Охорона пам'яток України за гетьманату. Український історичний журнал. 1994. № 1. С. 101–112; Нестуля О. До питання про охорону пам'яток культури за Директорії. Український історичний журнал. 1994. № 6. С. 115–122. Відділ «Музеї і охорона пам'яток старовини і мистецтва». Нова Рада. 1917. 3 жовтня.	6(2/4)	
6. Пам'яткоохоронна діяльність в Радянській Україні в міжвоєнний період (1919–1939).	Лекція	Акуленко В. Охорона пам'яток культури в Україні. 1917–1990. Київ, 1991. Гетьман Д. Повернення українських архівних історико-культурних цінностей з Росії у 1926–1936 рр., Бібліотечний вісник, № 4. С. 32–41. Горькова А. Пам'яткоохоронна діяльність музейних установ 1920-1930-ті рр. Гуржіївські історичні читання, 2014. Вип. 7. С. 132–134. Іванисько С. Доля культурних цінностей, вилучених із Софії Київської в 20-х роках ХХ століття. Культурологічна думка, 2012, № 5. С. 150–156.	6(2/4)	
7. Пам'яткоохоронна діяльність в Західній Україні в міжвоєнний період (1921-1939).		Кушнір В. Формування археологічних колекцій українських музеїв Галичини (1918–1939 рр.). Народознавчі зошити. 2012. № 1. С. 150–159. Батіг М. Білі сторінки в історії національного музею у Львові. Літопис Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. 2000. № 1. С. 3–30. Свенціцький І. Про музеї і музейництво. Львів, 1920. Свенціцький І. XXV. Літ діяльності Національного музею. Двадцятьп'ять-ліття Національного музею у Львові / Наукова фундація галицького митрополита Андрея Шептицького. 1905–1929; зб. під ред. директора музею І. Свенціцького. [Перевидано Національним музеєм у Львові імені Андрея Шептицького з 1930 р.]. Львів, 2013. С. 11–24	6(2/4)	
8. Охорона історичних пам'яток в УРСР в	Лекція	Акуленко В. Охорона пам'яток культури в Україні. 1917–1990. Київ, 1991. Жабокрицький В. Піклування Комуністичної	6(2/4)	

1945-1991 рр.		<p>партії про збереження культурних цінностей та історичних пам'яток України в 1943–1945 рр. Український історичний журнал. 1980. № 5. С. 98–104.</p> <p>Збережена спадщина (Українському товариству охорони пам'яток історії та культури – 40 років): Зб. матер. і док. / упоряд. Титова О., Пархоменко М., Демиденко О. Київ, 2007. 322 с.</p>		
9. Пам'яткоохоронна діяльність в незалежній Україні	Лекція	<p>Загальнодержавна програма збереження та використання об'єктів культурної спадщини на 2004–2010 роки. Закон України. Голос України. 2004. 4 червня. С. 22–23.</p> <p>Колосок Б. Пам'ятки містобудування та їх охорона. Праці Центру пам'яткознавства. Київ, 2001. Вип. 3. С. 49–73.</p> <p>Курило Т. Проблеми реалізації законодавства України про охорону культурної спадщини та деякі шляхи їх подолання. Право України. 2003. № 3. С. 125–126.</p> <p>Нормативна база: Зб. документів / Авторі-упорядники: Пархоменко М., Титова О., Левада М.: Видавництво ХІК, 2006. С. 158–189.</p> <p>Пам'яткознавство: правова охорона культурних надбань: Зб. док. / Ін-т культурології Акад. мистецтв України; редкол.: Богуцький Ю. [та ін.]; упоряд.: Прибега Л. [та ін.]. Київ: Ін-т культурології Акад. мистецтв України, 2009. 416 с.</p> <p>Про охорону культурної спадщини. Закон України [від 8 червня 2000 р.]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14.</p>	6(2/4)	
10. Справа повернення культурних цінностей в період Української революції (1917-1921)		<p>Кот С. Повернення і реституція культурних цінностей у політичному та культурному житті України (XX – поч. XXI ст.). Київ, 2020. 1020 с.</p> <p>Кот С. Реліквії українського козацтва в контексті українсько-російських відносин щодо обміну та повернення культурних цінностей (20-ті–30-ті роки XX ст.). Український історичний журнал. 2009. № 1. С. 129–143.</p> <p>Заруда Т. Переговори між Українською державою та Радянською Росією (23.V.–7.X.1918 р.) / Історичні зошити: Шляхи до української державності. Київ, 1992. 40 с</p> <p>Кот С. Втрати культурних цінностей у роки визвольних змагань (1917–1920). Розбудова держави. 1995. Ч. 11. С. 53–56.</p> <p>Нестуля О. Біля витоків державної системи охорони пам'яток культури в Україні (доба</p>	5(2/3)	

		Центральної ради, Гетьманщини, Директорії). Київ–Полтава, 1994. 239 с. Лупадін О. Питання реституції культурних цінностей за часів Української держави 1918 року. Національна та історична пам'ять. 2003. № 7. С. 284–290.		
11. Доба «українського ренесансу» і спроби України повернути культурні цінності (1921-1939 рр.)	Лекція	Верига В. Конфіскація церковних цінностей в Україні в 1922 р. Нью-Йорк–Київ–Торонто: Видавництво ім. Олени Теліги, 1996. 193 с. Гетьман Д. Взаємообмін музейними цінностями між РСФРР та УСРР в 1931–1936 рр. // Пам'ять століть. 2007. № 1. С. 221–229. Гетьман Д. Діяльність Паритетної комісії із взаємообміну музейними цінностями між РСФРР та УСРР в 1931–1936 рр. Київська старовина. 2007. № 1. С. 81–96. Гетьман Д. Ризький мирний договір 1921 року та питання повернення культурних цінностей у польсько-українських взаєминах // Магістеріум. Вип. 17. Історичні студії. Київ, 2004. С. 28–35. Нестуля О. Охорона пам'яток історії та культури. 1921–1926 рр. // Охорона, використання та пропаганда пам'яток історії та культури в Українській РСР. (Збірник методичних матеріалів). У 6-ти частинах. Ч. I. Київ, 1989. С. 65–186. Нестуля О., Нестуля С. Українські культурні цінності в Росії: На шляху до діалогу. 1926–1930 / Сер. «Повернення культурних надбань України: документи свідчать». Вип. 3. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2002. 333 с	5(2/3)	
12. Переміщення і втрати культурних цінностей в роки Другої світової війни.	Лекція	Акуленко В. Збереження та захист історичних пам'яток на Україні в роки Великої Вітчизняної війни. Український історичний журнал. 1973. № 5. С. 107–113. Акуленко В., Юнак Н. Гуманізм і варварство. Про врятування культурних цінностей у період Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років. – Київ, 1987. Бандрівський М., Крушельницька Л. Золоті Михалківські скарби та їх доля. Львів: Ліга-Прес, 2012. 242 с. Боряк Г., Дубровіна Л. Дослідження історії переміщення книжкової культурної спадщини України в період Другої світової війни // Бібліотеки Києва під час нацистської окупації (1941–1943). Київ: Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського НАН України, 2004. С. 36–58. Грімстед П., Борьяк Г. Доля українських культурних цінностей під час Другої Світової	6(2/4)	

	<p>війни: винищення архівів, бібліотек, музеїв. Львів: «Фенікс», 1992. 119 с.</p> <p>Кашеварова Н. Діяльність Оперативного штабу Розенберга з вивчення нацистами «Східного простору» (1940–1945). Ч. 2: Документи. Київ, 2014. 992 с.</p> <p>Кашеварова Н. Діяльність Оперативного штабу Розенберга з вивчення нацистами «Східного простору» (1940–1945). Ч. 1: Джерелознавчі дослідження. Київ, 2014. 552 с.</p> <p>Кот С. Друга світова війна і доля культурних цінностей України: переміщення і втрати. Україна у Другій світовій війні: погляд з ХХІ ст. Історичні нариси. Книга друга. Київ: Наукова думка, 2011. С. 231–276.</p> <p>Кот С. Українські культурні втрати під час Другої Світової війни. Розбудова держави. 1996. № 4. С.36–44.</p> <p>Музиченко Я. Вивезення до Німеччини етнокультурної спадщини українців під час Другої світової війни. Етнічна історія народів Європи. 2001. Вип. 11. С. 82–87.</p> <p>Пелькіна Л., Факторович М. Евакуація і грабунок. Київські мистецькі цінності під час війни. Пам'ятки України. 1994. № 1/2. С. 111–119.</p> <p>Посацька Д. Національний музей у Львові під час німецької окупації (1941–1944): хроніка подій. Літопис Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. 2008. № 6. С. 8–24.</p>		
<p>13. Міжнародні нормативно-правові документи про охорону та реституцію культурних цінностей (II пол. ХХ – поч. ХХІ ст.)</p>	<p>Кот С. Повернення і реституція культурних цінностей у політичному та культурному житті України (ХХ – поч. ХХІ ст.). Київ, 2020. 1020 с.</p> <p>Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21.09.1999 № 1068-XIV. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1068-14</p> <p>Закон України «Про власність» від 7 лютого 1991 року № 697-XII. Закон втратив чинність у 2007 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/697-12#Text</p> <p>Закон України «Про міжнародні договори» від 29 червня 2004 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15</p> <p>Закон України «Про приєднання до Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону нематеріальної культурної спадщини» № 132-VI від</p>	<p>6(2/4)</p>	

		06.03.2008 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: tps://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-17#Text Калашнікова В. Європейський досвід реституції культурних цінностей Режим доступу: http://h.ua/story/158048/ мирним договором 1921 р.) // Праці Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. Вип. 9. К.: Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2006. С. 3–20.		
14. Реституція культурних цінностей в післявоєнний період	Лекція	Ткаченко М. Повернення українських культурних цінностей з Німеччини та Румунії (1944–1948 рр.). Слов'янський світ: Міжвідомчий щорічник. № 1. Київ: КіСУ, 1997. С. 193–200. Кот С. Проблеми повернення втрачених музейних цінностей в Україну в контексті історії та міжнародного права. Повернення культурного надбання України: проблеми, завдання, перспективи. Вип. 6. Київ, 1996. Дзюбан Р. Втрати культурних цінностей Львова (1939–1953): історіографія та джерельна база. Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. 2011. № 3. С. 442–464. Дзюбан Р. Втрати Львівської філії бібліотеки АН УРСР у повоєнний період (1945–1953): матеріали, вивезені зі Львова / Р. Дзюбан. Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. 2010. № 2. С. 566–584.	6(2/4)	
15. Справа повернення культурних цінностей у взаєминах з країнами пострадянського простору	Лекція	Архівні матеріали, повернуті та передані в Україну у 1993–2015 рр. [Електронний ресурс]. Режим доступу: tps://archives.gov.ua/Archives/Returned_fonds_arkhiv.php Балицька О. Повернення національних цінностей: чинник відродження культури України. Розбудова держави. 1994. Ч. 5. С. 40–45. Кот С. Конфіскація замість реституції (російський закон про «трофейні цінності») // День. 1997. 13 березня. Кот С. Проблеми повернення культурних цінностей в українсько-російських міждержавних відносинах (1991–2015) // Україна ХХ століття. Культура. Ідеологія. Політика: Збірника наукових праць. Вип. 21. Київ, 2015. С. 160–177. Про утворення Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей. Постанова Кабінету міністрів України від 28	5(2/3)	

		<p>грудня 1992 р. № 732. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/732-92-%D0%BF#Text</p> <p>Врублевська В. До проблеми повернення національної історико-культурної спадщини в Україну // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. Луцьк, 1993. С. 216–217</p> <p>Вечерський В. Реституція культурних цінностей. Пам'ятки України. 1994. № 1–2. С. 2–6.</p>		
16. Співпраця України з країнами ЄС у питаннях повернення культурних цінностей		<p>Боряк Г.В. Проблеми переміщених архівів і спільної культурної спадщини України та Польщі: ініціативи українсько-польської групи експертів з питань архівної спадщини // Вісник Державного комітету архівів України. 2001. Вип. 1(5). С. 79–82.</p> <p>Кот С. Українсько-німецькі стосунки в сфері повернення та реституції культурних цінностей (1991–2012 рр.) // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Міжвідомчий збірник наукових праць / Інститут історії України НАН України. Вип. 21. К., 2012. С. 162–180.</p> <p>Акуленко В. Україна і Польща: міжнародно-правові проблеми і перспективи повернення культурних цінностей (1944–2006 рр.) // Праці Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. Вип. 10. Київ. 2006. С. 3–20; Вип. 11. Київ. 2007. С. 5–26.</p> <p>Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21.09.1999 № 1068-XIV. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1068-14</p> <p>Закон України «Про власність» від 7 лютого 1991 року № 697-XII. Закон втратив чинність у 2007 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/697-12#Text</p> <p>Закон України «Про міжнародні договори» від 29 червня 2004 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15</p> <p>Закон України «Про приєднання до Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону нематеріальної культурної спадщини» № 132-VI від 06.03.2008 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-17#Text</p> <p>Калашнікова В. Європейський досвід реституції культурних цінностей Режим</p>	5 (2/3)	

		<p>доступу: http://h.ua/story/158048/ мирним договором 1921 р.) // Праці Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. Вип. 9. К.: Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2006. С. 3–20.</p> <p>Реституція культурних цінностей: Україна й Німеччина - зразкові партнери? Режим доступу: http://www.dw.com/uk/реституція-культурних-цінностей-україна-й-німеччина-зразкові-партнери/a-2480126.</p> <p>Романова Т. Процеси реституції пам'яток культури України у 90-ті рр. ХХ ст. Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Рівне. 2011. Вип. № 14. С. 219–225.</p>		
Підсумковий контроль	Залік			
Пререквізити	Для вивчення курсу учасники потребують базових знань із курсу «Історія України» загальноосвітньої середньої школи, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння джерел.			
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу	Презентація, лекція, дискусія.			
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор			
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: Модульний контроль 1 – 20%, модульний контроль 2 – 20 %, оцінка за завдання для самостійної роботи – 60%.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100. Залік виставляється за сумою балів, отриманих студентом за два модульних контролю і завдання передбачені для самостійної роботи.</p>			